

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 36

Fylke: Hordaland

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: Åsane

Emne: *Helsing*

Bygdelag:

Oppskr. av: *Edv. Haukedal*

Gard:

(adresse): *Hylkje*

G.nr.

Br.nr.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle. og samtale med andre.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

1. Ja vert uttrykt med nikk, nei med leing på hovudet.
2. Før helste folk på alle, det var ikkje så mange folk å möta då. No helsar ein helst berre på kjende.
3. Nei, svært lite av reglar for det her.
4. Ein stansa og prata litt.
5. Helsingmatane har her vore svært like for alle.
Ikkje brukt å ta hatten av for ein annan.
Presten tok dei gjerne hatten av for
6. Veit ikkje av det har vore brukt her.
7. Helgekledde var ein meir vyrdeleg i ord og åtferd.
8. Handhelsing var meir bruka før enn no. På kyrkjeveg og ved kyrkja handhelsa dei alltid på ein annan. I arbeidslag vart det mindre av det. Kvinnene heldt lenger på det seg imellom enn mennene. Når nokon kom på vitjing handhelsa dei alltid på alle i stova, borna sist, alle kor små dei var.
9. Skulderklapp var lite bruka. Den som gjorde det heldt ein for smiska eller han hadde i hovudet.
10. Mennene lyfta alltid på hatten mot kyrkjeklokka, også når dei var i arbeid. Kvinnene gjorde ingenting.
11. For lik var det halde for god sed å stå stille med bert hovud til følgjet var framom. For brurfølgje veit eg ikkje av at dei gjorde noko sers.
12. For 50 år sidan hugsa eg dei fortalde om namngjevne eldre folk som brukte å seia "God jul," då dei kom i fjösen Juledagsmorgonen.
13. "God morgon," er etter måten nytt her i bygda og er kome inn frå byen. Her brukte dei "Goddag" og "Farvel" heile dagen.

14. Dei som tok til å bruka "God Morgen" vart sett på som dei ville vera tilgjort og fine.
15. No svarar ein jamnast med same ord det vert helst
16. med og bryr seg lite om kva ord det er. Likevel reagerar litt eldre menneske når mange yngre no har lagt seg til å seia "Gokvels". "Morn" har vore bruka mykje til alle tider på døgret no i mange år, men i det siste er det kome i bruk å seia "Go midda" og "Go kvell", og når det er litt høgtidelegare "God natt".
17. "Signe arbeidet", "Signe kvila" og "Signe maten" har
18. vore bruka til seinare tid. "Sit i freden" var og bruka når nokon sat og kvilde. "Lukka i arbeidet", har vore likså mykje bruka som helsingsord til dei som var i arbeid med noko. Svaret har vore "Takk", eller berre "Å eg veit ikkje om det" noko lukka med det". Til "Signe kvila" og "Sitje i freden" svara dei "Takk, kom so te".
19. Ja, ofte med "Goddag i stova".
20. Ingen sers måte anna ein gjerne sa ein villa tala med han under 4 augo.
21. Ja. Inne sa dei ingenting, men skunda seg og rydda så
22. det ~~at~~ skulle vera fjelgt å ta mot folk. Så gjekk dei og let opp. Han som kom inn vart ståande til
23. dei sette fram stol eller viste til sætes og sa:
24. "Du må setja deg innar". Han tok hovplagget av straks han kom inn.
25. "Du må 'kje vera framande". Du må setja deg".
26. Ikkje stort.
27. Sameleis som elles og la til: "Er det langfarandes folk som er ute og ferdast?"
28. Nei.
29. Sameleis som andre, men ein la til "Velkomen" i helsinga.
30. Farvel-farvel.
31. a) Farvel, og lev vel.
b) Farvel.
32. Nei.
33. Kyssing har ikkje vore bruka slik. Av foreldre var det råd at mora kyste born, men elles ingen.
34. Nei, ikkje noko.
35. Nei.
37. Nei
38. Vera god.
39. Dei brukte å byta nase som ei lita erting og leik.
40. Det var ikkje nokon skilnad på kven som gjorde det.
41. Ja. Dei tok om nasen og viste etterpå med ein finger mellom dei to at dei hadde ho. Det var å ta eller stela.

42. Lite kjend. Foreldre, og andre like snart, sa til born
43. at dei måtte vera god. Då var det meint å få kjærteikn av borna ved at dei tok ein kring halsen og gav ein klem. Det var brukt ved velfar og det var gjerne at borna skulle visa si takksemd for slikt dei hadde fått.
44. "Til lukka" var helst til brurfolk. Sidan vart det "Gratulerar".
"Til lukka" og "Slit med helsa" vart og bruka når det var ting ein hadde fenge.
45. God jol, godt nyttår, til lukka eller gratulerar.
46. Ved dødsfall var det helst å tegja, men gje uttrykk ved å klemma handa sers hardt og lenge.
47. Ved handslag og gjerne mange ord.
48. Ikkje kjend.
49. Ved å snu bakenden til og setja ~~setja~~ han godt ut. Aller størst vanvyrdnad viste eit kvinnfolk når ho viste ein berre reva. Det var berre kvinnfolk som uttrykte vanvyrdnad på den måten.
50. Det vanlege ~~xxxxtilxxxli~~ har vori du til alle. No er det "DI" til alle somer rekna for framande.
51. Nei.